

Eurovision: waarom we het songfestival dit jaar moeten boycotten

Nieuws dinsdag 5 februari 2019

Hoewel er heel wat misloopt in Europa, zullen we daar weinig over horen tijdens het volgende Eurovisiesongfestival. Dat zal ons naar goede gewoonte vermaken met romantisch, lichtvoetig chanson. Wat speelt zich echter achter het rookgordijn af?

In België heet de voorronde van het festival Eurosong in plaats van Eurovision, waardoor de klemtoon op 'visie' of beeldvorming wegvalt. Nochtans is beeldvorming, ondanks de onschuldige verschijning van pakweg Bart Peeters, Ingeborg of Sandra Kim, een essentieel onderdeel van dit spektakel dat de populaire cultuur van verschillende landen met elkaar in competitie wil laten gaan. Het lijkt allemaal een 'feel-good-feest' van samenhangigheid, maar zoals dat gaat, is ideologie doorgaans het sterkst aan het werk als ze afwezig lijkt.

Politieke agenda

Onder de roze dekmantel schuilt een commerciële wedloop tussen naties die zichzelf willen profileren. Was Europa na de Tweede Wereldoorlog dan niet opgericht om af te rekenen met het nationalisme dat ons continent tot de rand van de afgrond bracht? Vorig jaar won Netta uit Israël met het nummer 'Toy' en daarmee bereikte de patriottistische propaganda achter de vrolijke, melodieuze glitter een hoogtepunt. **Volgend jaar in Jeruzalem!** riep de overgelukkige zangeres vanop het podium.

Israël wil de heilige stad claimen, hoewel Oost-Jeruzalem de hoofdstad van de Palestijnen is. In een reeks tweets waarin premier Netanyahu op datzelfde moment de beslissing van Trump prees om de VS-ambassade te verhuizen van Tel Aviv naar Jeruzalem, schreef hij: **De genen die Jeruzalem niet in het Eurovision willen!** waarmee hij Israël bedoelde, niet de Palestijnen **! zullen het Eurovision nu in Jeruzalem hebben.** Netta was aldus Netanyahu de **beste ambassadeur van Israël** wat de 'art washing-agenda' van zijn ultrarechtse regering bevestigt. Op deze politieke recuperatie volgde veel kritiek: **Stop het witwassen en de pinkwash van bezetting!** klonk het in The Guardian.

Oproep tot boycot

Vandaag steunt een lange lijst artiesten de oproep van Palestijnse kunstenaars om Eurovision in Israël te boycotten. Uit België tekenden bijvoorbeeld Raymond van het Groenewoud, Daan, Slings Dievanongs en Alain Platel present. Uit solidariteit, tegen de schending van de mensenrechten van de Palestijnen, tegen de jarenlange inbreuken van het internationaal recht en ook tegen de schone schijn waarmee Israël als racistische apartheidsstaat zijn misdaden buiten beeld wil houden.

Het is logisch dat kunstenaars voor een culturele boycot kiezen, want cultuur, dat is waar zij voor staan. In de reader 'I Can't Work Like This' (2017) lezen we over de verschillende recente boycotts wereldwijd in de kunstwereld. Daaruit blijkt dat censuur en intimidatie als een ethische grens moeten gelden voor elke geëngageerde kunstenaar. De weigering om samen te werken, is misschien meer nog dan de kunst zelf het machtigste, geweldloze wapen dat een artiest heeft. De reader 'Assuming Boycott, Resistance, Agency and Cultural Production' (2017) omschrijft hoe effectief de boycottbeweging tegen het apartheidsregime in Zuid-Afrika was en waarom de Palestijnen **die al alles geprobeerd hebben** voor dit vreedzaam activisme kiezen. Als Israël naar het voorbeeld van de propagandapolitiek van het apartheidsregime in Zuid-Afrika kunst en cultuur gebruikt om zichzelf ondanks het aangedane onrecht als humaan merk in de markt te zetten, dan mogen artiesten dat ook om die politieke entertainmentshow te doorprikken.

Lobbycampagne

Boycotten blijkt bovendien succesvol als activisme, afgaande op de paniecreacties van de Israëlische hardliners tegen de Boycot, Desinvesteer en Sanctie-beweging (BDS) die mondiaal aan kracht wint: Al Jazeera ging undercover en legde de anticampagne van de zionistische lobby in het VK en de VS bloot in een spraakmakende documentaire. Aangezien het apartheidsregime het morele debat al lang verloren heeft, kiest Israël voor smeercampagnes: om de boodschap te bestrijden, schiet men op de boodschapper. Die wordt zwart gemaakt als aanhanger van Hamas of als antisemiet.

Daarmee ontzegt men ons niet alleen het democratisch recht om op te komen voor mensenrechten. In een tijd waarin racisme toeneemt, is het ook levensbedreigend voor joden om antisemitisme zo te uit te hollen en te misbruiken voor politieke spelletjes. Joodse organisaties in Europa zijn terecht verbolgen over de pogingen van Israël om kritiek op hun beleid gelijk te stellen met antisemitisme.

Brede steun

Omar Barghouti, choreograaf en één van de oprichters van de BDS-beweging, schreef al in 2011 een sterk onderbouwd betoog van zijn vrijheidsstrijd tegen de onderdrukker: 'BDS. The Global Struggle for Palestinian Right's' (2011). Het boek wordt sterk aanbevolen door mensenrechtenactivisten als Naomi Klein, Judith Butler, Ilan Pappé en vele joodse organisaties. De filmmaker Ken Loach gaf de quote: **■Als machtige regeringen niet handelen, dan moeten gewone mensen het voorbeeld geven.■**

De Israëlische filmmaker Eyal Sivan roept iedereen op BDS te steunen omdat de progressieve joden in Israël het niet halen van het extreemrechtse beleid. Hij herinnert er tevens aan dat de gruwel van Hitler doorslaggevend was in de formulering van het Universeel Verdrag van de Rechten van de Mens die nu onder druk staan door zijn land. Recent steunden ook een zo'n 40 overlevenden van de nazikampen de BDS-oproep.

Maar voor mij was het vooral de Zuid-Afrikaanse bisschop Desmond Tutu, die me ervan overtuigende dat wij als vakbond onze internationale solidariteit moeten tonen met de Palestijnse werkende mensen. Hij wees erop dat het Westen Israël geen kritiek durft te geven vanwege de nazi-genocide en dat de Palestijnen daar nu boete voor moeten doen. Tutu sprak de hoop uit dat de wij wakker zouden worden en weigeren dat deze onrechtvaardigheid zich blijft voltrekken in onze naam.

Kijk voorbij het rookgordijn

In mei zullen de camera's op Eurovision 2019 in Israël gericht zijn. Dat festival zal zich letterlijk voltrekken bovenop de ruïnes van de verdwenen Palestijnse dorpen. Uit internationale solidariteit steunen we als progressieve vak-bond de boycot tegen deze propagandacultuur die de schending van mensenrechten wil toedekken. Met een serene fototentoonstelling over de verdwenen Palestijnse dorpen van journalist Johan Depoortere brengen we de misdaad voor het voetlicht die het Eurovision als vrolijk rook-gordijn aan onze blik wil onttrekken.

Wies Descheemaeker